

Deník 3. a 4. září 1989

3. září 1989, Paříž

Nejspíš jsem zatím neudělala závažnější rozhodnutí, nejspíš je to nejdůležitější zvrat v mém životě, ale nejsem schopna si důsledky uvědomit. Mám pocit pohledu na jinou osobu, mně důvěrně známou, které se toto vše děje, chápu její argumenty i protiargumenty, považuji ji za naivní, pochybuji, zda to všechno zvládne.

Ráno jsem s těžkými taškami velice ráda opustila Londýn,

sedla na vlak, nalodila se. Fascinující moře, dávající pocit svobody a budoucnosti svojí klamnou představou neohraničené dálky. Vylodila jsem se.

Vlak, ještě poslední záchvěvy rozhodování, Paříž, nádraží, telefonní budka, shánění ubytování. Všude záznamníky - Alexandra, Petr, Vladimíra. Rozhoduji se tedy jet do Boulogně, vleču se s těžkým vakem a svědomím, zvoním, nikdo tam není. Nejsem schopna táhnout tašky zpátky a vlastně ani nevím kam, přehazuji je tedy po jedné přes vysoký plot dovnitř, vykasám sukni a za bílého dne přelézám, přitom ničím schránku na dopisy. Dávám věci do zahradního záchodu, narvu se psíma sucharama. Rozpačitě se rozhlížím, nevím, co se mnou bude, a říkám si, že tohle mě bude čekat - obtěžování, vnucování se, hledání noclehů, nemožnost dorozumět se, opuštěnost. Přelézám zpět a jedu k Vladimíře, je osm večer, nikdo neotvírá, mířím tedy k hektickému Beaubourgu, odkud zkouším telefonovat. Petr F. mi nenabízí přímo možnost noclehu a já se hrdě rozhodnu, že se nebudu doprošovat, zkouším Vladimíru, stále není doma. Sedám si tedy na schody, pozoruji tupě audiovizuální program o francouzské revoluci, který je mi zpočátku lhostejný a potom mě rozčiluje, rozhodnu se, že nejlepší bude koupit si flašku a jít spát na záchod do zahrady do Boulogně, abych si to osamění opravdu prožila. Ale potom se mi to už zase moc nelíbí a v devět volám Petrovi N., zdeptaná depresí, že obtěžuji. Hned souhlasí s tím, abych přijela a přespala. Když mu oznámím, že jsem se rozhodla emigrovat, tak to nijak neprožívá, ovšem, každý mi může říct, že je to pouze moje rozhodnutí. Nemá ani chuť pomáhat, říká, že samozřejmě čas od času se mohu přijít najíst, v nejhorším přespat, „ale znáš to, když jsou tři v jedné místnosti, tak si brzo lezou na nervy atd.“ Souhlasím a znovu se omlouvám, že jsem obtěžovala, a najednou se to všechno skutečně do důsledků stane obtěžováním. Meleme o nové práce, čekáme na Kristýnu, až se vrátí z práce. Cítím rozptýlení, absolutní nezáměr vnitřní, chabě vnějškově předstíraný. V jednu přichází naporáděná Kristýna, jako by vypadla z parodie na maloměšťačku hrající

si na velkoburžoazii, nelze ale neobdivovat její neuvěřitelnou energii, mele, líčí, přehrává, hltavě jí, kouří, pije. Mně ale v hlavě zní stále její první, rádoby žertovná věta: „Tys nám tu ještě chyběla“ a cítím se – ješita – uražena jejím malým zájmem o moje rozhodnutí. Nakonec se oni staví blíže k variantě návrat domů „Sláva vlasti, výletu, nezmokli jsme, už jsme tu“, protože např. na můj ironizující zlehčující argument: „Budu raději mýt nádobí tady než tam, protože tady si při tom užiju víc srandy“ Kristýna odpovídá: „Víc srandy si užiješ tam, to si piš.“

Bude to těžký, vlastně z nich cítím nedůvěru, že bych to mohla zvládnout.

„Pořádně si to rozmysli. Nechceš s tím chvíli počkat? Hele, třeba tě z FAMU nevyhodí. Vrať se tam, očihni situaci, a když to nepůjde, tak přijed'. Nebo si někoho vezmeš, on se vždycky někdo najde. Hele, ta francouzština není žádná sranda a Francouzi jsou strašný, vůbec ti nepomůžou. Pro ty jsi zajímavá, když jsi tam, že tam někdy můžou jet nebo se ukázat s intelektuálkou z Kafkova východu, která je živý příklad opozice, ale když jsi tady, můžeš bejt jenom na obtíž, nic z toho nekouká. A Češi jsou ještě horší, každej je rád, že už to nejhorší má za sebou, a všichni mají svých starostí dost a nevědí, proč se ještě otravovat s někým cizím, s pochybnou perspektivou. Já bych ti neradila tady zůstat.“

Ráno s Petrem je více než trapné, snídá, bez rozhovoru, čte si, dává okázale najevo, že překážím. Nenabídne mi snídání, stydlivě si беру jablko a potom jsem dokonce tak drzá, že i chleba. Ptám se ho, jestli mu to nevadí, a čekám odpověď: „Že se ptáš, je tam sýr, vem si, co chceš“, jenže Petr jen odpoví zdráhavě: „Nevadí.“

4. září 1989, Paříž

A tak prchám, že u nich dokonce zapomenu kartáček na zuby. Jo, předtím se vlastně ještě dopustím nehoráznosti, použiju telefon a dozvím se, že na mě Vladimíra čekala, byl u ní večírek, Božena se diví, proč jsem jí nezatelefonovala,

mohla jsem spát u ní. Bylo by to určitě příjemnější, ale jsem vděčná i za tuhle zkušenost, aspoň se jí nedopustím ve chvíli větší deprese, kdy by mi mohla duševně ublížit.

Jdu teda k básnířce Vladimíře. Byt je ještě neuklizený po včerejším večírku, na kterém se stavil i Ota se Soňou, dostali taky cestovní doložku. Jsem ráda, že jsem je nepotkala. Z postele se hrabe mladý novomanželský pár Tominů, Lukáš je na první pohled sympatický, jeho kanadská jednadvacitiletá žena se ještě špatně orientuje. Přijeli žít do nejkrásnějšího města na světě, Lukáš francouzsky mluví a na otázku, co chce dělat, říká, že psát a žít, wife se hodlá naučit francouzsky, hlásit se na Femis. Tak to jsme dvě. Vlastně propadám subjektivnímu optimismu, ač vím, že je zavádějící - věřím, že vše dobře zvládnou, naučím se jazyk, seženu bydlení, i když si stále připomínám, že to nebude pohodlí a poměrná bezstarostnost, na kterou jsem zvyklá, stejně si neumím představit opak.

Lukáš moje rozhodnutí schvaluje, kouříme, pijeme vodu, chvílemi o tom mluvíme, Vladimíra argumentuje pro i proti, opět, ať si to ještě rozmyslím. Vysvětluji, že už jsem se o tom napřemýšlela dost. Vladimířin německý přítel Jan uhodl, co se stalo, aniž by to měl přeložené.

U Vladimíry sedí taky velmi sympatický Kanadán, několikrát se naše pohledy střetly, lze si namlouvat, že bych se mu líbila? Na Zbigniewa vzpomínám - v dobrém, ale spíš vzpomínám, neprožívám.

Následně jedu na sraz s krásnou režisérkou Boženou, ta dodává optimismu, potom jdeme pěšky zpátky k Vladimíře, mluvíme s Boženou o nějaké práci u filmu, ale nevěřím, že z toho něco bude. Božena tu žije dvacet let, vystudovala místní filmovou školu a udělala pár krátkých filmů. Myslím, že ji celý život živí různí partneři. Je rozkošně éterická, až naivní. Půjčuje mi klíče od svého bytu, dnes v noci tam můžu spát. Přichází nápad, že bych mohla hlídat jejího syna Itvana, kterého má s arménským režisérem. Božena mi dává pár rad, ale praktičtější dialog je potom u Vladimíry s jakýmsi devatenáctiletým pianistou-konzervatoristou Tomášem,

kteřý si o azyl požádal minulý týden. Je chvástavý, radostný, suverénní, jsem na něj moc zvědavá.

V šest večer mě Vladimíra bere s sebou k Voskovcům. Prokop nás vítá u dveří, ze strhané tváře lze vyčíst, že bývala svůdná. Je lehce nakloněný, kulhá. Protřu se mezi otevřenými dveřmi a kabáty v úzké předsíni, vcházím do stejné malinkého obýváku, který tvoří velký stůl s dvěma lavicemi, na nichž sedí už pár „starých“ emigrantů - krajanů. Na stole se válí několik vypitých lahví, zbytky cigaret přetékají z popelníků. V otlučeném krbu, zalepeném lepenkou, se už asi dlouho netopilo, vše působí sešle a chudě. Není to ta Paříž, co známe z komedií s Louisem de Funèsem, v nichž se hrdinky v hedvábných župánkách pohybují v rozlehlých krásně zařízených prosvětlených luxusních rezidencích.

Podivný byt se podobá labyrintu, prochází se z jedné místnosti do druhé, přes obýváku do chodby, z níž se stává kuchyně, a pak z pokračování chodby do dalšího prostoru, koupelny, a z ní do dalších pokojíčků. Všechno je malinké, byt vypadá jako sestavený z krabiček na sirky, každá místnost pojímá své maximum, v ložnici je místo jen na postel, dětský pokoj nemá okno.

U Voskovců jsou dveře otevřeny všem, chvílemi přicházejí sousedi zkontrolovat, zda jejich děti příliš nezlobí, zase zmizí.

Vmáčknu se mezi ostatní hosty, společnost už je rozjařená, pije se výborné víno, ukusuje sýr. Prokop mi nalévá a mile se na mě usmívá: „Takže ty tady chceš zůstat. A rozmyslela sis to?“

Klade mi sice stejnou otázku jako všichni ostatní, ale moji odpověď poslouchá s větším zaujetím, se skutečným zájmem. Říká mi, že se na něj kdykoliv mohu s čímkoliv obrátit. Cítím se s ním v bezpečí. Prokop namáhavě vstává, kulhavým krokem odchází pro další lahev do kuchyně. Otáčím se k mladíkovi, který sedí vedle mě, prý je taky nový emigrant. Ptám se ho, proč tady zůstal.

„Už jsem se tam dusil. Chtěl jsem na čerstvý vzduch. Žádná oficiální cesta neexistuje, tak jsem se musel ponížít

a lhát, jak jsem byl politicky pronásledovanej, jak mě vyhodili ze školy a takový trapnosti. Jsi při tý žádosti o azyl jak u výslechu.“

V rohu stolu sedí syn emigrantů, který se už narodil tady, mluví dobře česky a lituje mě, že jsem tam musela prožít tak podstatnou část mladí: „Budeš mít co dohánět.“

A ve mně se náhle rodí národní hrdost a začínám zemi, kterou jsem se právě rozhodla opustit, horečně obhajovat: „Jsem ráda, že jsem tam žila, protože spousty věcí, co jsou tady automatický a běžný, si tam víc vážíš. A vůbec, je to krásná země.“

„Tak proč jsi tam nezůstala, když se jedná o takový ráj na zemi?“

Odpovídám se stejnou ironií v hlase: „Protože už jsem ho poznala dostatečně.“

Přichází další emigrant, který tu je deset let: „Tak kde je ta nová?“

Ještě stále hrdě na sebe ukazují, ale tenhle muž s brýlemi oznamuje: „Je mi z vás smutno. Proč pořád odcházíte?“

Jsem překvapená. Žila jsem v přesvědčení, že starší emigranti vítají nové jako potvrzení svého bývalého rozhodnutí.

„Přijela se sem z toho šílenství uzdravit,“ říká jiný bývalý Čech.

„Nech toho,“ zasahuje Vladimíra, ale on pokračuje: „Má pravdu. To se muselo odrazit na každém, kdo tam žil. Lidi se tam zbláznili, jen si to tam nemůžou přiznat, jinak by celý národ musel spáchat sebevraždu. To věčně nalhávání je přirozená autoobrana. Češi realitu nejen omlouvaj, ale dokonce si ji i chválí. Tenhle národ si umí najít krásu i v hovnech, které jim padají na hlavu.“

Utíkám do koupelny, je toho na mě moc. Když se vrátím, začne mě Vladimíra varovat před špióny, ať raději nikdy nikoho nejmenuji, mohla bych ublížit. Strach přešel hranice a vydal se za mnou.

Prokop Voskovec je sympatický, dává mi další cenné rady. Mluvíme o slově „úzkost“, vzpomíná, jak ji pociťoval, když

sem přišel on, je to slovo, z kterého jde mráz po zádech, je dlouhé a vyvolává pocit nekonečna, je trochu slizké. Trochu úzkost cítím, ale spíš podvědomě, bráním se jí, což nečiní zatím problémy, protože vše je tak otevřené přede mnou, deprese přijde myslím až druhý třetí měsíc. Teď věřím, že rychle seženu byt, práci, objevím v sobě talent pro francouzštinu (což se nestane), budu mít čas, sílu, soustředění na psaní, bude se mi to vydávat, prostě samá naivita. Samozřejmě, abych nezapomněla, ještě v té zářné budoucnosti vidím nějakého úžasného hocha. A pevná přátelství s lidmi, které mám ráda - Vladimíra, Vladimír, Božena, Alexandra? Není to moc, ani málo.

Pijeme a náhle Vladimíra nahlas přede všemi pronese: „Ty se tam musíš vrátit.“

„Proč?“

„Musíš, máš tam rodiče a tady to není lehký. Ty to nezvládneš.“

„Ale já se už rozhodla.“

„Ty tam musíš jet zpátky. Ještě můžeš.“

„Ne. Nechci.“

Prokop se mě zastává, že má rád, když už se někdo rozhodne, tak za tím pevně stát a jít. Pakliže to jde obojí?

V osm večer máme být u Monique, nové přítelkyně profesora filozofie Petra, mého loňského krátkodobého pařížského milence, s kterým mě to moc nebavilo a jeho se mnou asi taky ne. Je sice už půl desáté, ale ještě si jdeme všichni sednout na skleničku, snad aby přechod z jedné návštěvy do druhé nebyl tak náročný, anebo spíše proto, že jsme v Paříži a byla by škoda si aspoň jednou denně nesednout do kavárny. Mně to dělá velkou radost. Lukášovu kanadskou ženu to asi přestává bavit, tuším, že se cítí ublíženě, svatební cestu by si představovala s větší pozorností vůči vlastní osobě, nerozumí našemu slovanskému veselí, připadá jí depresivní. Lukáš ji uklidňuje. Do kavárny nás přichází vyzvednout Petr: „Tak jsem slyšel, co je nového! Rozmyslila sis to pořádně?“

Monique má Petra ráda a on ji taky, což je fajn. Českou

společnost Monique zvládá obdivuhodně dobře. Je u ní na návštěvě mladý, sympatický žurnalista, s velkým zájmem o Prahu i znalostmi o ní. Chce mě vyzpovídat, s obavami si teď vzpomínám, že nejspíš marně, jsem čím dál víc opilá a nakonec mi to zcela přestává myslet dokonce i v češtině. Propadám lehké depresi, nejsem schopna se inteligentně dohovorit v angličtině, jak to bude s obtížnější francouzštinou? Utíkám na záchod, kde se snažím vystřízlivět, nakonec se v koupelně oblévám studenou vodou.

Potom se zpívá, s Lukášem se shodneme, jak politická píseň - folková - ovlivnila naši pubertu. Ale zpíváme lidové, Vladimíra bručí, Petr přibrukuje, moudrost písní nás dojíhá.

V pět ráno se konečně dostaví vyčerpání, mám klíče od bytu Boženy, takže tam s novomanželý Tomínovými míříme. Vyjdeme na ulici a jsme ztraceni, pěšky je to údajně kousek, ale nevíme, kterým směrem. Takže taxík, výstup do šestého patra, už se zvolna rozednívá, jak stoupáme, objevuje se z okna úchvatný pohled na ranní Paříž a je to vlastně neuvěřitelné, že jsme tady, a jak je pod námi tohle skvělé město, dává to člověku suverénní pocit. Jsem obklíčena pohledem plným kýče na město s Eiffelkou, která dojíhá. Jsem šťastná, že jsem našla sílu a že si věřím a nejsem v depresi a že až ráno - tedy už za tři hodiny - vstanu, půjdu udělat věc, která zatím patřila v mém úhlu vidění k literatuře a vzpomínkám jiných, patřila odvážným a navič, dříve byla pro mě nepochopitelná. Půjdu požádat o politický azyl.

Příliš toho nenaspím, budím se s neklidem, jak to všechno bude. Alexandra se vrací až ve čtvrtek, zkouším tedy volat s prosbou o pomoc Vladimírovi, který ihned překvapivě souhlasí, řekne, ať zavolám za půl hodiny, že se půjde zeptat na prefekturu, zda to jde. Obvolávám mezi tím další známé, potom vyjždím za Vladimírem udělat „tu věc“.

Vladimír Škoda, místní úspěšný a slavný sochař, vypadá trochu se svým šedivým vousem a podsaditou postavou jako dřevorubec. Chová se skvěle, pomáhá mi se vším, překládá

a přitom povídá o svých trablech s podle mého názoru velmi vypočítavou osobou, která mu pomátla hlavu, asi skrze tělo. A tak to probíráme a stojíme ve frontách mezi černošskými, čínskými a arabskými adepty, předáváme formuláře, vyzvedneme jiné a je to. Druhý den mám jít na další úřad a za dva měsíce pro prodloužené povolení k pobytu, za čtyři měsíce se dozvím, zda jsem azyl dostala. Netušila jsem, že to bude tak jednoduché.

Byla jsem jedinou bílou žadatelkou a možná je to projev rasismu, za který se stydím, ale podivila jsem se, proč Francie přijímá tolik neperspektivních budoucích občanů. Víím, že mě tahle myšlenka moc nešlechtí. Ale možná to vychází z mé úzkosti, že bych nemusela azyl dostat, a žárlivosti, že oni ano, a pomýlenosti, že já mám na něj větší právo, protože to pravda není - mně se tak blbě nežilo, jim ekonomicky a možná i politicky ano. Bojím se svých unáhlených soudů.

U Vladimíry klid. Večeře, televize, americký film, u kterého Vladimíra pláče, protože ji dojíká idea, že krásný věci nejsou před námi schovaný, jen je musíme umět vnímat, nebránit se jim, prožívat je. Do čtyř ráno jsme si s Vladimírou povídaly - Ota, když byl u ní na návštěvě, mě opravdu zdatně pomlouval, hraje, že mě stále miluje, on je ten ublížený, kterého jsem opustila. Jsem ráda, že jsem ho takto definitivně opustila, doufám, že si zachovám lepší vzpomínky, které byly nyní neustálými konflikty zahlazovány a do myšlenek vnikala jen špinavější stránka věci.

Ještě jsem zapomněla na telefonát s matkou: „Mami, dnes jsem požádala o azyl.“

„Ach Bože. Rozmyslela sis to opravdu dobře?“

„Jo, tady je číslo, zavolej mi tam pozítří dopoledne.“

Co asi dělala, když položila sluchátko? Plakala?

Smutek ani stesk zatím necítím, ani samotu, to vše ještě čeká. Cítím radost, že jsem se odhodlala.

Moje maminka stále doufá

Praha, pondělí 4. 9. 1989

Milá Andy.

Probírala jsem to všechno s Milanem, který je zrovna v Praze. Jeho názor:

- 1) umět jazyk,
- 2) mít u koho bydlet,
- 3) připravit si předem únosný způsob obživy.

Úplně mě vyděsil zcela správnou připomínkou o eventuální nemoci a léčení za dané varianty.

V noci jsem pak nemohla spát při představě, že třeba budeš těhotná, nebo i třeba že tě budou bolet zuby. Asi se Ti to zdá všechno škarohlídkové - a to je naprosto normální, protože ses v takové situaci prostě nikdy neocitla. Ještě - abych citovala Milana - vyjádřil se v tom smyslu, že tě pokládá za velmi chytrou, inteligentní atd., tudíž nechápe, že bys mohla zvolit tak špatně. Když si k tomu představím, jak jsi opravdu velmi nešikovná na všechny manuální práce a také nezvyklá sebou fyzicky hodit - tak je mi ještě hůř. Jak už to tak bývá, z dálky každý neznámý problém ještě naroste - a tak opravdu z toho všeho ani nespím.

Čekám na Tvůj telefon a snad se dozvím, žes to přeci jen odložila. Ale problém se tím nezmění, a tak souhlasím s Tebou, že rozhodnout je lepší hned. Včera jsem šla s Milanem po Malé Straně. Když jsme míjeli v Lázeňské okna s bílými závěsy - zdálo se mi to strašně dávno - všechno téměř neskutečně. Já vím, že Ty se na to tak nedíváš, ale já dnes vím, žes hrozně zestárla tím soužitím s Otou a tím vším, cos musela tam trpět. Jaký by byl asi Tvůj osud, kdybys byla Otu vůbec nepoznala? Úplně jiný (není ovšem řečeno, že lepší). Tady hrozně prší a je pošmourno - jako uvnitř mých myšlenek. Nemohu a nechci se s nikým dalším radit. Chtěla bych si přečíst Tvoje „vzpomínky na dětství“ - abych v nich hledala klíč ke všemu, co následovalo. Ale až jednou budeš sama matkou, pochopíš, žes neprestala být především sama sebou a že to, co se dítěti zdá samozřejmé, je z tvého hlediska obrovská oběť. Z toho vznikají následně všechna další

rozporná hlediska. Je tedy řešení dítě nemít? Možná. (Nikdy totiž nenastane ta „optimální“ doba.)

Za dané situace si tedy vroucně přeji, abys byla aspoň zdravá a vždycy mi zavolala, když Ti bude moc zle. Vždycy je nějaké řešení a vždycy udělám, co bude v mých možnostech. Děším se toho, že Tví známí Tě opustí, že budeš tak hrozně OSAMOCE-NÁ. Miláčku můj, pláču, pláču.

Máma

Deník 5. září 1989, Paříž

Opět nemohu dospat, jdu na druhý emigrační úřad, kde se objeví komplikace - proč jsem nepožádala o azyl při první návštěvě zde a jak to, že jsem při své aktivitě mohla sem tak často jezdit? Bojím se, aby mi azyl bez komplikace dali.

Pak se stavuju u Vladimíry, probíráme to, jdeme na polívku, příjemné. Je krásný den na rozhraní léta a podzimu.

Básničku Vladimíru Čerepkovou znám z minulé návštěvy Paříže, je to kamarádka z dětství Oty. Může být Vladimíra mojí náhradní matkou? Jako hledám v mužích opak mého otce, tak Vladimíra je opak mé matky. Vladimíra je opak všech matek.

Když jsem o ní poprvé slyšela, tak to bylo velmi negativní. Prý se jí říká „brána do Paříže“, protože se vyspí se všema klukama, mladejma emigrantama, kteří jí zkříží cestu. Mně osobně se pověst zavrženíhodné ženy ihned líbila. Představovala jsem si ji jako nádhernou femme fatale a byla jsem překvapená, když mi otevřela dveře obtloustlá kreatura s tváří zničenou alkoholem. Vladimíra nevypadá česky, má masité rty, husté, henou obarvené zrzavé vlasy a prý po svém mongolském otci klenuté čelo a zarputilý výraz. Síla osobnosti Vladimíry je tak velká, že už mi teď, když ji trochu znám, připadá hezká, vlastně i krásná. Ona o sobě nikdy nepochybuje a považuje se za svůdnu.

Vladimíra utekla v osmašedesátém a dělala ve Francii mnohé věci – pečovala o ochrnutého českého katolického spisovatele Jana Čepa, hlídala děti, žila na opuštěné farmě ve střední Francii, kde se starala o kozy a jednou týdně jezdila na kole prodávat na blízký trh batikované šátky, které sama vyráběla. Ale především vždy byla básnířka. Když se opije, čte mi své básně, jsou krásné.

Vladimíra je nádherně divoká. Ráda tančí v rytmu českých šlágrů z šedesátých let, z doby jejího mládí. Trochu napitá si stoupá doprostřed místnosti, skloní hlavu, přehodí přes ni dlouhé vlasy tak, že se do nich schová, a skáče z jedné strany na druhou. Je to tanec svatého Víta, k němuž se vždy ochotně přidávám. Chci s ní být pořád, fascinuje mě. Prý je těžké s Vladimírou vyjít, je podezíravá, o mnoha emigrantech si myslí, že pracují pro StB. Proto se jí samozřejmě nemůžu svěřit s tím, co dělá můj otec, to by byl konec přátelství. Další její specialitou prý je, že se ráda hádá, a dokonce i pere, fackuje lidi, když se jí zprotiví. Doufám, že mě to nepotká. Prostě jsem si našla ideální nejlepší kamarádku – podle mnoha Čechů je to alkoholička, nymfomanka, paranoidní. Ale je vtipná, inteligentní, lidská. Je výjimečná, obdivuju ji. Ničemu se nepodřizuje, nezná kompromis, je vedená jen svým úsudkem. Je velmi intenzivní – když se s někým přátelí, telefonuje mu každý den, chce být o všem zpravená. Když ale dojde ke konfliktu, je údajně schopna milovaného přítele – přítelkyni – razantně vyloučit navždy ze svého orbitu. Žije se ztepilým, o dvacet let mladším Janem, německým studentem anglické literatury. Mluví spolu anglicky, protože Vladimíra francouzsky neumí, umí jen pár slov, která jí stačí k tomu, aby mohla nakoupit na trhu. Jan má bohaté rodiče, kteří mu platí v Paříži bydlení a studia. O Vladimířině existenci nemají tušení.

Dneska jsem zavolala z budky do Prahy Ivance, která zprvu oněměla a pak řekla: „Já tomu nemohu uvěřit. Rozmyslela sis to dobře? Ale brzo se uvidíme, jedeme s divadlem do Paříže, 30. 9.“ Mám velkou radost, už teď se na ni těším. Jak snadno se věci obrací, jezdila jsem sem za emigranty, teď moji přátelé budou jezdit za mnou.